



وقار، آراستگی و انتخاب؛ نگاهی به پوشش زنان در تبریز

وشش زنان در تبریز امروز ترکیبی از احترام به سنت، توجه به زیبایی ظاهری و انتخاب‌های شخصی است؛ واقعیتی که نشان می‌دهد حجاب در این شهر نه صرفاً یک الزام بلکه بخشی از سبک زندگی روزمره است.

وشش زنان در تبریز امروز ترکیبی از احترام به سنت، توجه به زیبایی ظاهری و انتخاب‌های شخصی است؛ واقعیتی که نشان می‌دهد حجاب در این شهر نه صرفاً یک الزام بلکه بخشی از سبک زندگی روزمره است.

خبرگزاری مهر، گروه استان‌ها- آذربایجان شرقی؛ حجاب در تبریز، امروزه یکی از آشکارترین نمودهای فرهنگ شهری و خانواده محور این شهر است؛ نشانه‌ای که نه تنها ریشه در ارزش‌های مذهبی دارد، بلکه بخشی از نظم اجتماعی و تربیت خانوادگی بسیاری از شهروندان محسوب می‌شود. در مسیرهای پرتردد شهر، از بازار تاریخی و خیابان تربیت تا ولیعصر و ائل‌گلی، می‌توان دید که انتخاب نوع پوشش برای زنان تبریزی چیزی فراتر از یک رفتار فردی است و پیوندی عمیق با سابقه فرهنگی و هویتی دارد. این پیوستگی سبب شده حجاب در تبریز همچنان یکی از پایه‌های سبک زندگی بخش بزرگی از خانواده‌ها باقی بماند.

در سال‌های اخیر، تغییرات نسلی، رشد دانشگاه‌ها، اشتغال روزافزون زنان و سرعت گرفتن ارتباطات اجتماعی، تنوع بیشتری را به ظاهر و پوشش زنان تبریز وارد کرده است. در کنار زنان چادری و کسانی که الگوهای سنتی پوشش را حفظ کرده‌اند، طیف قابل توجهی از دختران و زنان جوان نیز پوشش‌های ساده‌تر و کارکردی‌تر را انتخاب می‌کنند؛ پوششی که با نیازهای روزمره، حرکت در شهر و فعالیت‌های شغلی سازگارتر است. همین هم‌نشینی نسل‌ها و سبک‌های مختلف، تصویری واقعی از تحول آرام جامعه تبریز ارائه می‌دهد.

در میان این تفاوت‌های طبیعی و نسلی، یک وجه مشترک همچنان پررنگ است: اهمیت آراستگی. بسیاری از زنان تبریزی، با هر نوع پوششی که انتخاب می‌کنند، در تناسب رنگ، نظم ظاهری و رعایت آداب اجتماعی دقت ویژه‌ای دارند؛ ویژگی‌ای که بخشی از فرهنگ بصری و اجتماعی شهر محسوب می‌شود و حتی در نگاه رهگذران نیز حس نظم، آرامش و وقار را تقویت می‌کند.

از آنجا که پوشش در تبریز ترکیبی از هویت، تجربه زیسته، ارزش‌های خانوادگی و انتخاب‌های فردی است، برای فهم دقیق‌تر واقعیت اجتماعی آن، به میان مردم شهر می‌رویم و نظرات آنها را جویا می‌شویم.

حجاب برآمده از سبک زندگی و تربیت دوران کودکی است

الهام یکی از زنانی است که حجاب را برآمده از سبک زندگی خانوادگی و تربیت دوران کودکی خود می‌داند. او به خبرنگار مهر می‌گوید: من از بچگی در خانواده‌ای بزرگ شدم که پوشش آبرومند برای دخترها یک موضوع طبیعی بود. مادرم همیشه می‌گفت آراستگی قبل از هر چیز احترام به خود آدم است. برای همین هم وقتی بزرگ شدم، چادر برایم فقط یک پوشش نبود، بلکه بخشی از همان نظم و تربیتی بود که با آن بزرگ شده بودم.

او می‌افزاید که در محیط آموزشی نیز این نوع پوشش برایش مزیت ایجاد کرده و باعث شده دانش‌آموزان از او تصویری جدی‌تر و منظم‌تر داشته باشند.

او در ادامه درباره تجربه روزمره‌اش می‌گوید: در تبریز، هنوز هم خانواده‌ها روی پوشش حساس هستند و این موضوع ریشه در باورها دارد. من احساس می‌کنم این حساسیت به جای اینکه محدودیت باشد، بیشتر نوعی مراقبت است. مخصوصاً در جامعه‌ای مثل تبریز که هنوز روابط خانوادگی گرم و نزدیک است، زنان بر اساس همان معیارهای قدیمی، پوشششان را انتخاب می‌کنند.

به گفته او، حجاب در این شهر بیشتر امری اجتماعی است تا فردی: آدم احساس می‌کند همه چیز در کنار هم معنا پیدا می‌کند؛ از فرهنگ شهر گرفته تا روابط مردم و رفتارهای روزمره.

وقار، آراستگی و انتخاب؛ نگاهی به پوشش زنان در تبریز

مبینا از نسل جوان تری است که تجربه متفاوتی از حجاب دارد. او می گوید: انتخابم نه از سر الزام خانوادگی، بلکه بر اساس نیازهای روزمره و فعالیت هایم در دانشگاه و محیط درمانی شکل گرفته است، به عنوان دانشجوی پرستاری، همه چیز باید راحت و کاربردی باشد. مقنعه و مانتوی ساده باعث می شود بهتر حرکت کنم و در محیط بیمارستان هم حس حرفه ای بودن بیشتری دارم. برای من حجاب چیزی است که هم از نظر ظاهری مرتبم می کند و هم با فضای کاری ام سازگار است.

او درباره فضای عمومی شهر می گوید: در تبریز مدل های مختلف پوشش کنار هم دیده می شود. من دوستانی دارم که چادر سر می کنند، برخی هم مانتوی آزاد می پوشند. احساس نمی کنم کسی بخواهد بر دیگری غالب شود. هرکس بر اساس راحتی و سبک زندگی خودش انتخاب می کند.

مبینا تأکید می کند که جامعه تبریز نسبت به پوشش زنان نوعی انتظار آراستگی دارد؛ حتی اگر ساده بپوشیم، باید مرتب باشیم. این موضوعی است که از خانواده ها تا دانشگاه با آن مواجهیم.

پوشش برای ما ریشه در احترام دارد

حسین که سال هاست در بازار تبریز مغازه دارد، نگاه اجتماعی تر و نسل محورتری به موضوع حجاب ارائه می دهد. او می گوید: در تبریز همیشه پوشش محترمانه ارزش داشته است. برای ما، چه زن و چه مرد، نوع پوشش نشان دهنده شخصیت و اخلاق بوده. من چند دهه است در این بازار کار می کنم و می بینم زنانی که پوشش منظم تری دارند، با آرامش بیشتری خرید می کنند و احترام بیشتری هم دریافت می کنند.

او در ادامه به تغییرات نسل جدید اشاره می کند: الان جوان ها مدل های متنوع تری از پوشش دارند. این تغییر طبیعی است. همان طور که سبک زندگی تغییر می کند، پوشش هم دگرگون می شود. اما هنوز هم در تبریز یک اصل ثابت وجود دارد: مردم ظاهر مرتب را دوست دارند. این موضوع در نسل جدید هم قابل مشاهده است، حتی اگر سبک پوشششان متفاوت باشد.

در محیط کاری، پوشش آراسته بخشی از حرفه ای بودن است

سمیه که در یک اداره خدماتی در تبریز مشغول به کار است، می گوید: پوشش برای من بیشتر از هر چیز جنبه حرفه ای دارد، ما در اداره با ارباب رجوع سروکار داریم. پوشش منظم برای یک زن شاغل در تبریز باعث جلب اعتماد و احترام بیشتر می شود. من چادر استفاده می کنم و احساس می کنم در محیط کار این پوشش به من آرامش می دهد.

او ادامه می دهد: به نظرم زنان تبریزی هرطور که بپوشند، یک ویژگی مشترک دارند؛ این که پوشش را جدی می گیرند. حتی دختران جوانی که مانتوهای ساده می پوشند، در رنگ و ترکیب ظاهری شان دقت دارند. این بخشی از فرهنگ شهر است.

وقار، آراستگی و انتخاب؛ نگاهی به پوشش زنان در تبریز

حجاب؛ شاخص هویت زن و پایه تحکیم خانواده

یک کارشناس اجتماعی و مذهبی در این مورد به خبرنگار مهر می گوید: حجاب تنها یک پوشش ظاهری نیست؛ بلکه مسئله ای شخصیتی و هویتی برای زنان است که از جنسیت فراتر می رود و نقش آنان در جامعه را مشخص می کند. این هویت، هویتی انسانی و اجتماعی است که می تواند زن را در مسیر زندگی متعالی هدایت کند. عدم وجود حجاب گاه سبب می شود این هویت اصلی کنار برود و شخصیت زن در جامعه آسیب ببیند.

حجت الاسلام و المسلمین رامین خورنژاد ادامه می دهد: حجاب نه تنها جایگاه بانوان را در اجتماع ارتقا می دهد، بلکه یک محافظ شخصیتی و هویتی برای آنان است. زنان اگر در مسیر انقلاب حضور نمی داشتند، بسیاری از اتفاقات تاریخی رخ نمی داد. زنانی که نقش های مادرانه و مبارزانه داشتند، چه در پشت جبهه و چه در فعالیت های جنگی، سهم بزرگی در تثبیت انقلاب ایفا کردند. بی حجابی عملاً این نقش مهم را کم رنگ می کند و خیانت به هویت انسانی زن محسوب می شود. نگاه به زنان نباید صرفاً جنسیتی باشد؛ زن فراتر از ظاهر و جنسیت خود، نقش انسانی و اجتماعی مهمی دارد که حجاب آن را تقویت می کند.

او خاطرنشان می کند: وقتی پایه اصلی خانواده، یعنی هویت زن، از بین برود، جامعه نیز دچار آسیب می شود. حجاب زن را به

سمت زندگی متعالی و مسئولانه هدایت می کند و یاد می دهد که چگونه نقش انسانی خود را ایفا کند. از بین رفتن حجاب باعث می شود تحکیم خانواده کاهش یابد و هرچه جایگاه خانواده ضعیف تر شود، شدت فروپاشی خانواده نیز بیشتر خواهد بود.

او تاکید می کند: حجاب، بادیگارد و محافظ شخصیت زن است و فضای هویتی او را حفظ می کند. رسانه ها و شبکه های اجتماعی نقش مهمی در تقویت یا تضعیف این ارزش دارند. متأسفانه در گذشته، زنان با حجاب را انسان های ضعیف نشان داده ایم و تصویر غلطی از آنان در رسانه ها منتشر کرده ایم؛ در حالی که حجاب یک نماد قدرت، انسانیت و شخصیت زن است و باید چنین نمایش داده شود.

خور نژاد یادآور می شود: ریشه حجاب در آموزه های عاشورا، محرم و فاطمیه قرار دارد و تقویت این ریشه ها، همانند الگوبرداری از زینب کبری (س)، مسیر موفقیت و استمرار فرهنگ حجاب را هموار می کند. هرچه بتوانیم این ریشه ها را تقویت کنیم، موفق خواهیم شد؛ در غیر این صورت شکست خواهیم خورد.

او تاکید می کند: در کنار نشان دادن ریشه های اصیل، باید به اهمیت حجاب در خانواده و جامعه نیز اشاره کنیم. خانواده هایی که در آن ها حجاب رعایت می شود، اعتماد بیشتری دارند، امنیت روانی بیشتری احساس می کنند و کمتر درگیر مسائل فکری و اجتماعی هستند. بی حجابی و رفتارهای ناشی از آن، نه تنها فاصله زن و مرد را بیشتر می کند، بلکه برخی حریم ها و سنگرهای خانواده و جامعه را از بین می برد.

وقار، آراستگی و انتخاب؛ نگاهی به پوشش زنان در تبریز

او اظهار می کند: حجاب یک نعمت الهی است و خداوند با آن انسان را به ایمان و رعایت ارزش های انسانی دعوت کرده است. رعایت حجاب وظیفه زن است و مردان نیز باید نگاه خود را کنترل کنند تا زمینه های آسیب به هویت زنانه کاهش یابد. گاهی نگاه های نامعقول مردان باعث می شود آسیب هایی رخ دهد که حجاب می تواند از آن جلوگیری کند.

این کارشناس مذهبی تاکید می کند: در نهایت، حجاب نه تنها یک پوشش نیست، بلکه شاخص هویت زن، پایه خانواده و عامل تحکیم جامعه است. ارزش های فرهنگی و مذهبی ما نشان می دهند زن با حجاب می تواند الگویی از انسانیت، قدرت، آرامش و مسئولیت پذیری باشد و فقدان آن، هم به هویت فردی و هم به بنیان های اجتماعی آسیب می رساند.

مشاهدات میدانی و گفت وگو با شهروندان نشان می دهد حجاب و پوشش در تبریز نه یک رفتار مقطعی، بلکه بخشی از فرهنگ شهری و ساختار اجتماعی شهر است. در کنار نسل هایی که به ارزش های سنتی پوشش پایبندند، نسل جدید نیز بر اساس نیازهای روزمره، تحصیلات و سبک زندگی خود شکل متفاوتی از پوشش را انتخاب می کند. با وجود این تفاوت ها، اصل مشترک در میان همه زنان تبریزی، آراستگی، وقار و احترام به معیارهای اجتماعی تصویری واحد از فرهنگ پوشش در این شهر ایجاد کرده است؛ فرهنگی که همچنان ریشه دار، پویا و در عین حال همسو با تغییرات نسلی پیش می رود.